

Alternatif Politika

Makale Çağrısı

Dosya Konusu

“21. Yüzyılda Siyaset ve Roman”

Misafir Editör:

Doç. Dr. Kadir DEDE

Hacettepe Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

Siyasetin yanına “ve” bağlacı ile eklenen hemen her sözcüğün kaderinde bir tür araçsal rol yatmakta. “Siyaset ve sanat”, “siyaset ve edebiyat”, “siyaset ve roman” gibi başlıklar bu durumdan muaf olmadıkları gibi anılan araçsallaştırmanın belki de en tartışmalı ilişki örneklerini sunuyor. Siyasal amaçların, gündemlerin ve programların ışığında işlev kazanan ve hatta başarı kıstası da bu işlevi yerine getirmesi üzerinden şekillenen bir edebiyat anlayışı özellikle 19. Yüzyıla uzanan bir tarihsel geçmişten beri kendisini göstermekte. Modernleşme ile birlikte baş döndürücü ölçüde hızlanan toplumsal hareketliliğe rejimlerin, devletlerin ve ekonomik yapıların dönüşümünün eşlik etmesi, edebiyatın konusunu, amacını, etkisini, romanın yükselişinde olduğu üzere türlerinin gelişimini ve en önemlisi, edebiyattan beklentileri de etkilemekte. Edebiyatın ulus inşasında bir araç olarak kullanılmasından başlayıp bireyleri bir kimlikle irtibatlandırma gayesi, devam eden on yıllarda farklı ideolojilerin ve siyasal görüşlerin yaygınlaştırılması çabasında da benzer pratikleri karşımıza çıkarıyor.

Üstelik bahsedilen tarihsel geçmişin sadece siyasal olanın edebi olanı tesiri altına alması ve doğrudan emir-komuta şeklinde bir işleyişle onu üstten belirlemesi şeklinde yorumlanmaması gerek. Kuşkusuz böylesi bir edebiyat türünün gözlemlendiği ve hatta zaman zaman başat hale geldiği açık. Ancak daha kritik olan yazar-metin-okur ilişkisinde siyasetin doğrudan ve dolaylı biçimlerdeki etkisinin kanıksanması ve normalleştirilmesi. Nitekim metnin henüz yazıya dökülmemişken dahi bir ulus devlete ait olması; o ulusun siyasal ve toplumsal karakteristiklerinin metnin edebi anlamını, içerik ve bağlamını hem yazar hem okur hem de eleştirmen için şekillendirmesi durumu genelde edebiyat özelde romanın tarihinin erken dönemlerinden beri kanıksanmış hususlar. Dahası konunun millet ve milliyetçilik tartışmalarından uzaklaşabildiği örneklerde de tablo benzer bir görünüm arz ediyor. Örneğin yazarın ve/ya metnin gücü toplumsal eşitsizlikleri, adaletsizlikleri ve çatışmaları yansıtabilme mahareti ile ölçülüp bu nispette önemsemeyi beraberinde getiriyor. Kısaca 19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla uzayan süreç boyunca, romanı değerlendirmede tek bir ölçüt bulunmasa da ideolojinin estetiğin önüne geçmesine, değerinin ebedilikten çok üstlendiği kamusal/siyasi işlevinde aranmasına tanık olunuyor.

Öte yandan geç doksanlardan 2000'lere uzanan çizgide yerinden oynayan bolca taş mevcut ve bunların bir kısmının edebiyata dair tartışmalarla teması kaçınılmaz görünüyor. Nitekim romanın yüz yılı aşkın bir süre boyunca farklı toplum mühendisliği projelerinin bir aygıtı konumunda kaldığı dikkate alındığında her nevi toplum mühendisliğine savaş açılan “postmodern zamanlar”ın türün bugününe ve geleceğine etkisi beklenebilir. Ayrıca siyasi amaçlar doğrultusunda kitleselleşme stratejilerinin çeşitlendiği ve başta sosyal medya ve farklı

popüler kültür ürünleri olmak üzere teknolojik gelişme ve yeniliklerle iç içe geçtiği bir çağda romanın görece özgürlüğünden ve özerkliğinden en azından bir potansiyel olarak bahsetmek mümkün görünüyor. Yeni yüzyılın ilk çeyreği geride kalırken söz konusu potansiyelin ne ölçüde gerçeğe dönüştüğü sorusu ise yanıtlanmayı bekliyor.

Alternatif Politika dergisi, **Doç. Dr. Kadir Dede**'nin misafir editörlüğünde hazırlanacak olan **“21. Yüzyılda Siyaset ve Roman”** dosyası ile yazar ve okurlarını bu sorunun yanıtını aramaya ve siyaset-edebiyat ilişkisinin 21. yüzyılda aldığı biçimleri roman üzerinden tartışmaya çağırıyor. Kültürün “yüksek” ve “popüler” şeklinde ayrıştırılmasının “bir nebze” geride kaldığı, metnin siyasal hedeflerle bağlantılı bir şekilde “tezli”den “güdümlü”ye uzanan çeşitlilikte sıfatlarla anılmasının arkaik bulunduğu, matbuat kapitalizminin artık neo-liberal bir düzenle örtüştüğü bir dönemde romanın konumunu gözden geçirmeye davet ediyor. Bu doğrultuda hem bir söylem olarak küreselleşme hızla yükselip çökerken dünya romanını hem de Yaşar Nabi'nin deyiimi ile “estetik kaidelerin ehemmiyeti, inkılap devirlerinde ikinci derecededir” tespitini bir kanun gibi benimsemiş Türkiye örneğini ele alan katkılarınızı bekliyor.

Makale Teslimi İçin Son Tarih:

15 Mart 2025

Yayın Tarihi:

Cilt 17, Sayı 2, Haziran 2025

Başvuru Adresi:

alternatifpolitika@gmail.com

Yazım Kuralları:

<https://alternatifpolitika.com>

Alternatif Politika, aşağıdaki veri tabanları tarafından taranmaktadır:

Worldwide Political Science Abstracts, Scientific Publications Index, Scientific Resources Database, Recent Science Index, Scholarly Journals Index, Directory of Academic Resources, Elite Scientific Journals Archive, Current Index to Scholarly Journals, Digital Journals Database, Academic Papers Database, Contemporary Research Index, EBSCO (including Political Science Complete, The Belt and Road Initiative Reference Source, Central & Eastern European Academic Source), ProQuest (including Sociological Abstracts, Political Science Complete, Political Science Database, Politics Collection, Social Science Premium Collection, Social Science Database, Social Services Abstracts), Index Islamicus, DOAJ (Directory of Open Access Journals), Columbia International Affairs Online (CIAO), European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS), Central and Eastern European Online Library (CEEOL), ULAKBİM TR Dizin, SOBİAD (Sosyal Bilimler Atıf Dizini), ASOS Index, ACAR Index, İdeal Online, Gesis Sowiport – Portal für Sozialwissenschaften ve MIAR (Information Matrix for the Analysis of Journals)